Lietas arhīva Nr. A42-00342-23/20
ECLI:LV:ADRJRIT:2023:0718.A420184422.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2023.gada 18.jūlijā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese M.Romanova,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc Klimata un enerģētikas ministrijas pieteikuma par Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, SIA „Vides investīciju fonds" un SIA „Tukums DH" 2011.gada 21.septembra līguma par projekta Nr.KPFI-12/21 „Biomasas koģenerācijas elektrostacijas uzstādīšana Tukumā, nodrošinot elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanu no atjaunojamajiem energoresursiem un samazinot oglekļa dioksīda emisiju" īstenošanu izpildes pareizību un pienākuma uzlikšanu SIA „Tukums DH" atmaksāt saņemto finansējuma daļu 56 746,24 *euro* apmērā.

Aprakstošā daļa

[1] Ar pieteicējas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (pēc tiesību pārņemšanas Klimata un enerģētikas ministrija) 2011.gada 4.augusta lēmumu Nr.12/21 (turpmāk – lēmums) apstiprināts atbildētājas SIA „Tukums DH" projekta iesniegums Nr.KPFI-12/21 „Biomasas koģenerācijas elektrostacijas uzstādīšana Tukumā, nodrošinot elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanu no atjaunojamajiem energoresursiem un samazinot oglekļa dioksīda emisiju", kas iesniegts atklāta konkursa „Atjaunojamo energoresursu izmantošana siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai" ietvaros. Ministrija, SIA „Vides investīciju fonds" (turpmāk – fonds) un atbildētāja 2011.gada 21.septembrī noslēdza līgumu par projekta īstenošanu (turpmāk - līgums). Atbilstoši lēmumam un līguma nosacījumiem atbildētājai projekta īstenošanas rezultātā jāsasniedz oglekļa dioksīda (turpmāk - CO_2) emisijas samazinājuma rādītājs vismaz 8962,55 t CO_2/gadā un tas, lai kopējā CO_2 samazinājuma attiecība pret Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta finansējumu projektam nebūtu mazāka par 11,13 kgCO_2/lati gadā. 2012.gada 2.augustā u n 2013.gada 28.martā atbildētājai izmaksāts līgumā paredzētais finansējums 805 475 latu (1 146 087,67 *euro*) apmērā.

[2] Fonds 2021.gadā sagatavoja atzinumu par līguma finanšu korekciju pēc monitoringa perioda. Atzinumā konstatēts, ka atbildētāja nav pilnībā nodrošinājusi līgumā noteikto CO_2 emisiju samazinājumu, aprēķinātā CO_2 emisijas neatbilstība ir 443,762 t CO_2 un atgūstamais neattiecināmo līdzekļu apjoms – 56 746,12 *euro*. Ministrija 2021.gada 23.aprīļa atzinumā – protokolā Nr./numurs C/ atbalstīja fonda sniegto vērtējumu par līguma nosacījumu izpildi, fonda ierosinājumu atzīt projektam izmaksāto līdzfinansējumu 56 746,24 *euro* par neattiecināmiem līdzekļiem un uzsākt to atgūšanu. Ministrija ar 2021.gada 30.jūnija vēstuli Nr.9-10/6186 informēja atbildētāju par finansējuma atmaksu, nosakot izmaksātā finansējuma atmaksas termiņu līdz 2021.gada 31.jūlijam. Ministrija ar 2021.gada 23.novembra vēstuli Nr.9-10/10238 atkārtoti informēja atbildētāju par finansējuma atmaksu, nosakot izmaksātā finansējuma atmaksas termiņu līdz 2021.gada 8.decembrim. Atbildētāja atbildi nav sniegusi un piešķirto līdzekļu atmaksu nav veikusi.

[3] Ministrija vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par līguma izpildes pareizību un pienākuma uzlikšanu atbildētājai atmaksāt saņemto finansējuma daļu 56 746,24 *euro* apmērā. Pieteikumā norādīts, ka, nesasniedzot līguma Speciālo noteikumu 1.1.apakšpunktā minēto CO_2 emisiju samazinājumu gadā, atbildētāja nav sasniegusi konkursa mērķi un tādējādi nav izpildījusi līgumā ietvertos nosacījumus. Līdz ar to saskaņā ar līguma Vispārīgo noteikumu 7.1.4. un 7.1.5.apkašpunktā noteikto ministrija var pieprasīt atbildētājai atmaksāt tai jau samaksāto atbalsta summu vai tās daļu.

[4] Atbildētāja rakstveida paskaidrojumā par pieteikumu ir norādījusi, ka tā kopš 2018.gada ir iesaistīta kriminālprocesā Nr./numurs A/, kas tika uzsākts pēc Ekonomikas ministrijas pieteikuma par to, ka atbildētāja kā obligātā iepirkuma komponentes saņēmēja esot nepareizi norādījusi atskaitēs saražotās un pārdotās elektroenerģijas daudzumu. Šī kriminālprocesa ietvaros tika izņemta uzņēmuma lielākā dokumentu arhīva daļa, kura nav atdota. Kriminālprocesa ietvaros 2019.gada 15.martā atbildētājas mantai, tajā skaitā naudas līdzekļiem bankā, tika uzlikts arests. Mantas aresta rezultātā būtiski tika ietekmēta atbildētājas darbība un spēja pildīt ar līgumu uzņemtās saistības, kā arī pilnībā tika aizliegta jebkādu naudas līdzekļu piedziņas iespēja par labu trešajām personām līdz kriminālprocesa noregulējumam. Atbildētāja nespēj pildīt saistības, tajā skaitā veikt maksājumus, nepārvaramu juridisku šķēršļu dēļ. Ja kriminālprocess beigsies atbildētājai labvēlīgi, mantas arests ir uzskatāms par objektīvu nepārvaramas varas apstākli saistību izpildē, un ar mantas arestu saistīta līgumisku saistību neizpilde attiecīgi var tikt uzskatīta par attaisnojamu.

Atbildētājas rīcībā nav vairāku lietā nozīmīgu dokumentu, kuru esība un saturs būtu noskaidrojami atbilstoši fonda un ministrijas rīcībā esošajam dokumentu arhīvam. Līguma teksts, kā arī līguma grozījumi Nr.2 ir lietā. Savukārt līguma grozījumu Nr.1, kam būtu jābūt pirms grozījumiem Nr.2, lietā nav un secīgi atbildētāja nevar pilnībā rekonstruēt līgumisko attiecību notikumus.

Atbildētājas rīcībā nav fondā iesniegto ikgadējo monitoringa pārskatu. Secīgi atbildētāja nevar ne apstiprināt, ne arī noliegt lietā esošo (atstāstīto) informācijas par šajos pārskatos ietvertajām ziņām par CO_2 emisiju samazinājumu precizitāti un pareizību. Pārskatu kopiju saņemšana būtu nepieciešama, jo atbildētājai ir saprātīgas šaubas, ka lietā esošajos dokumentos visa ar monitoringa pārskatiem saistītā informācija ir atspoguļota pareizi.

Ministrijas atzinumā – protokolā Nr./numurs C/ ir norādīts, ka fonds varētu būt saņēmis un apstiprinājis atbildētājas pārskatus par 2014.gadu vēlāk, nekā pārskatus par 2016.gadu. Dokumentā ir norādīts, ka fonds ir saņēmis un apstiprinājis pārskatu par 2014.gadu tikai 2018.gadā, savukārt pārskats par 2016.gadu esot ticis apstiprināts jau 2017.gadā. Šāda notikumu secība nav loģiska un tāpēc ir saprātīgi apšaubāma.

Atbildētājas rīcībā nav fonda dokumentu, ar kuriem ir apstiprināti atbildētājas monitoringa pārskati, kā tas izriet, piemēram, no pieteikuma

pielikumā Nr.11 ietvertās informācijas, kurā ir norādīti konkrēti visu atbildētājas pārskatu apstiprināšanas datumi, kā arī ar tiem saistītās sarakstes.

Atbildētājas pārskatu apstiprināšanai izskatāmajā lietā ir nozīme, jo Ministru kabineta 2011.gada 4.janvāra noteikumi Nr.12 „Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa „Atjaunojamo energoresursu izmantošana siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai" nolikums" (turpmāk – noteikumi Nr.12) vairākās normās pārskatu apstiprināšanu saista ar uzņēmumu tiesību saņemt finansējumu izcelšanos (noteikumu 79. un 80.punkts). Proti, atbilstoši noteikumiem Nr.12 monitoringa pārskata apstiprinājums nozīmē to, ka pārskats ir atbilstošs tiesību normām un līgumiskajām saistībām un rada tiesības saņemt emisiju samazinājuma maksājumus. Savukārt, ja monitoringa pārskati ir neatbilstoši, fondam atbilstoši noteikumu 84. un 85.punktiem šie pārskati nevis jāapstiprina, bet gan jāaprēķina konstatētās neatbilstības un par to ir jāinformē gan pārskata iesniedzējs, gan arī atbildīgā iestāde. Informācijas par neatbilstībām saņemšanas gadījumā pārskata iesniedzējs iesniedz fondā pasākumu plānu neatbilstību novēršanai (noteikumu 85.punkts). Atbildētājas rīcībā nav šo dokumentu.

No ministrijas iesniegtās informācijas izriet, ka tā ir pieņēmusi lēmumu par atbildētājas pienākumu atmaksāt saņemto finansējumu. Piemēram, pieteikuma pielikuma Nr.12 (ministrijas 2021.gada 30.jūnija vēstule) 1.lapaspusē ir norādīts, ka „Atbildīgā iestāde nolēma pieprasīt Projektā izmaksātā [..] līdzfinansējuma [..] atmaksu". Minētā norāde ir izteikta pagātnes formā, proti, var secināt, ka ministrija ir pieņēmusi lēmumu pirms 2021.gada 30.jūnija vēstules sastādīšanas, ar kuru atbildētāja tiek informēta par šāda lēmuma pieņemšanas faktu. Atbildētājas rīcībā šāda ministrijas lēmuma nav. Lēmumam lietā ir nozīme, jo atbilstoši noteikumiem Nr.12 šādā lēmumā ir jāvērtē neparedzētu apstākļu ietekme uz līgumisko saistību neizpildi (noteikumu 92.punkts). Ja lēmumā tiesību normās prasītā izvērtējuma nav, lēmuma nav vispār, tas var radīt sekas attiecībā uz atbildētājas pienākumu atmaksāt saņemto finansējumu.

Pretēji noteikumu Nr.12 92.punktam ministrija, pieņemot lēmumu par projektam izmaksāto finanšu instrumenta līdzekļu atzīšanu par neattiecināmiem un finansējuma atgūšanu, neņēma vērā finansējuma saņēmēja sniegto pamatoto informāciju par CO_2 emisijas samazinājumu, ja ir radušies iepriekš neparedzami vai no finansējuma saņēmēja gribas neatkarīgi ārēji apstākļi, kas ir ietekmējuši projekta līgumā un projekta iesniegumā noteikto rezultātu sasniegšanu. Jau 2018.gadā iesniegtajā pasākumu plānā pieļauto neatbilstību novēršanai, gan arī šajos paskaidrojumos atbildētāja ir norādījusi uz nepārvaramas varas apstākļiem, kas attiecīgi mazinātu vai pat pilnībā izslēgtu atbildētājas pienākumu atmaksāt saņemto finansējumu.

[5] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 112.[1]panta pirmo un ceturto daļu administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā bez tiesas sēdes, ja likumā nav noteikts citādi. Pārbaudot lietas materiālus, tiesa atzīst, ka lietā iegūtie pierādījumi ir pietiekami lietas izspriešanai un procesa dalībnieki ir piekrituši lietas izskatīšanai rakstveida procesā, līdz ar to tiesa lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, secina, ka pieteikums ir apmierināms.

[7] Lietā pastāv strīds par līguma izpildi, proti, vai atbildētāja kā privātpersona ir izpildījusi ar līgumu uzņemtās saistības ar valsti, saņemot valsts finansējumu, un vai ir konstatējami nepārvaramas varas apstākļi, kas mazinātu vai izslēgtu atbildētājas pienākumu atmaksāt saņemto finansējumu.

[8] Vispirms tiesa konstatē, ka atbildētāja nav izpildījusi līgumu.

[8.1] Līguma Speciālo noteikumu 1.1. un 1.2.apakšpunkts paredz, ka projekta īstenošanas rezultātā jāsasniedz CO_2 emisijas samazinājuma rādītājs vismaz 8962,55 tonnas CO_2 gadā un kopējā CO_2 emisijas samazinājuma attiecība pret Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta finansējumu projektam nav mazāka par 11,13 kgCO_2/lati gadā.

Noteikumu Nr.12 82.punkts nosaka, ka finansējuma saņēmējs ir atbildīgs par projekta līgumā un projekta iesniegumā noteikto rezultātu sasniegšanu, tai skaitā par CO_2 emisiju samazinājumu. Tāpat arī līguma Vispārīgo noteikumu 4.1.1.apakšpunkts paredz, ka atbildētājai ir pienākums īstenot projektu, nodrošinot projekta mērķa un projekta plānoto rezultātu sasniegšanu, tajā skaitā CO_2 emisiju samazinājumu, kā arī līguma Vispārīgo noteikumu 4.1.2.apakšpunkts paredz atbildētājai pienākumu veikt projekta īstenošanu saskaņā ar Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta (turpmāk – KPFI) vadību regulējošo normatīvo tiesību aktu un līguma noteikumiem.

Savukārt saskaņā ar līguma Vispārīgo noteikumu 4.1.12.1. un 4.1.12.7.apakšpunktu projekta īstenošanas laikā un piecus gadus pēc pēdējā finansējuma maksājuma veikšanas finansējuma saņēmējam projekta ietvaros finansējuma saņēmēja pienākums ir nodrošināt projekta un tā rezultātu atbilstību konkursa īstenošanu regulējošajos Ministru kabineta noteikumos noteiktajiem nosacījumiem finansējuma piešķiršanai, kā arī specifiskajiem nosacījumiem attiecībā uz attiecīgu tehnoloģiju vai finansējuma saņēmēju loku, kā arī nekavējoties informēt fondu par jebkādiem noteikumiem un apstākļiem, kad apdraud vai negatīvi ietekmē vai kas varētu negatīvi ietekmēt vai apdraudēt projekta īstenošanu, projekta mērķus vai rezultātus vai līguma izpildi. Tāpat no līguma Vispārīgo noteikumu 4.1.12.11.apakšpunkta izriet, ka līgumā noteiktajos gadījumos atbildīgās iestādes noteiktajā termiņā, kas nav īsāks par 10 darba dienām, uzliek tai pienākumu atmaksāt saņemto atbalsta summu vai tās daļu.

Līguma 8.4.apakšpunkts paredz, ka atbildētājai ir pienākums veikt projekta rezultātu monitoringu katru gadu piecus gadus pēc projekta īstenošanas termiņa beigām un iesniegt fondā projektu rezultātu monitoringu pārskatu līdz nākamā gada 31.janvārim. Saskaņā ar līguma Speciālo noteikumu 3.2.apakšpunktu projekta izmaksu attiecināmības perioda beigu datums ir projekta īstenošanas beigu datums, bet ne vēlāk kā 2012.gada 1.jūlijs.

No minētā izriet, ka saskaņā ar līgumu atbildētājai bija jāsasniedz CO_2 emisijas samazinājuma rādītājs vismaz 8962,55 tonnas CO_2 gadā, piecus gadus pēc projekta īstenošanas tai bija jāiesniedz fondā monitoringa pārskati un nekavējoties jāinformē fonds par jebkādiem noteikumiem un apstākļiem, kad apdraud līguma izpildi.

[8.2] Atbildētāja paskaidrojumos norādīja, ka tā nevar rekonstruēt līgumisko attiecību notikumus, jo tās rīcībā nav līguma grozījumu Nr.1.

Tiesa konstatē, ka atbildētāja pēc līguma parakstīšanas ir mainījusi juridisko adresi un līgums pirmo reizi tika grozīts, norādot aktuālos atbildētājas rekvizītus (*lietas 1.sēj. 214.-215.lapa*). Līdz ar to lietas materiālos ir informācija par līguma grozījumiem Nr.1 un tie jebkurā gadījumā neietekmē izskatāmo strīdu. Tāpat tiesa norāda, ka līgums tika grozīts vēlreiz atbilstoši fonda 2012.gada 15.februāra un 2012.gada 17.septembra paziņojumam par līguma grozījumu apstiprināšanu, jo atbildētāja informēja fondu par izmaiņām tās bankas rekvizītos (*lietas 1.sēj. 219.-220., 246.-247., 249.lapa*), kā arī tika veiktas izmaiņas projekta izmaksu tāmē, nemainot kopējo attiecināmo izdevumu summu (*lietas 2.sēj. 17.lapa*).

[8.3] No pieteicējas 2019.gada 21.marta atzinuma – protokola Nr./numurs B/, kā arī fonda atzinuma par projekta līguma grozījumiem monitoringa perioda pagarināšanai izriet, ka atbildētāja iesniedza forndam monitoringa pārskatus un no tiem fonds konstatēja, ka pirmajā, otrajā, piektajā un septītajā gadā pēc projekta īstenošanas monitoringa pārskatos norādītais CO_2 emisijas samazinājums nesasniedz līgumā paredzēto CO_2 samazinājumu gadā (*lietas 1.sēj. 35.lapa*). Proti, 2018.gada 23.augustā fonds apstiprināja monitoringa pārskatu par 8291,249 tCO_2 samazinājumu 2014.gadā un fiksēja

samazinājuma neizpildi par 671,301 tCO_2. Par 2015.gadu fonds apstiprināja 8395,362 tCO_2 samazinājumu 2015.gadā un fiksēja samazinājuma neizpildi par 567,188 tCO_2. 2017.gada 10.februārī fonds apstiprināja monitoringa pārskatu par 8996,707 tCO_2 samazinājumu 2016.gadā un fiksēja samazinājuma izpildi. 2018.gada 13.martā fonds apstiprināja monitoringa pārskatu par 9177,402 tCO_2 samazinājumu 2017.gadā un fiksēja samazinājuma izpildi. 2019.gada 4.februārī fonds apstiprināja monitoringa pārskatu par 7733,221 tCO_2 samazinājumu 2018.gadā un fiksēja samazinājuma neizpildi par 1229,329 tCO_2. Tāpat no pieteicējas 2019.gada 21.marta atzinuma - protokola Nr./numurs B/ izriet, ka projekta monitoringa periods ir pagarināms līdz 2020.gada 31.decembrim, periodā ieskaitot projekta monitoringa pārskatā par 2018.gadu norādītos rezultātus, un ka atbildētāja ierosināja līguma grozījumus 2018.gada 7.novembrī, bet fonds par tiem nav iesniedzis atzinumu ministrijai. 2019.gada 31.jūlijā tika parakstīti līguma grozījumi Nr.2, no kuriem izriet, ka projekta monitoringa periods tika pagarināts līdz 2020.gada 31.decembrim (*lietas 1.sēj. 37.lapa*).

Saskaņā ar pieteicējas 2021.gada 23.aprīļa atzinumu - protokolu Nr./numurs C/ pieteicēja izskatīja fonda atzinumā sniegto informāciju par to, ka arī līdz pagarinātajam projekta monitoringa perioda beigām atbildētāja nav nodrošinājusi līgumā paredzēto CO_2 emisiju samazinājumu. Tāpat pieteicējas 2021.gada 23.aprīļa atzinumā - protokolā Nr./numurs C/ tika fiksēta pieteicējas 2019.gada 21.marta atzinumā - protokolā Nr./numurs B/ norādītā informācija par fonda apstiprinātajiem monitoringa pārskatiem par 2014.-2018.gadu un papildus tika fiksēta informācija par fonda apstiprinātajiem monitoringa pārskatiem par 2019. un 2020.gadu, proti, 2020.gada 12.oktobrī fonds apstiprināja monitoringa pārskatu par 6428,691 tCO_2 samazinājumu 2019.gadā un fiksēja samazinājuma neizpildi par 2533,859 tCO_2 un apstiprināja 5973,116 tCO_2 samazinājumu 2020.gadā un fiksēja samazinājuma neizpildi par 2989,434 tCO_2 (*lietas 1.sēj. 38.lapa*).

Minētajos atzinumos – protokolos norādītās ziņas par atbildētājas iesniegtajiem monitoringa pārskatiem apstiprina arī lietas materiālos esošie atbildētājas monitoringa pārskati par 2013., 2014., 2015., 2018., 2019. un 2020.gadu (*lietas 1.sēj. 74., 80., 84., 100.-103., 181.-185. un 187.-190.lapa*). No tiem izriet, ka 2013.gada tCO_2 samazinājums ir 5099,19, 2014.gadā - 8291,249, 2015.gadā - 8395,362, 2018.gadā – 7733,221, 2019.gadā – 6428,691 un 2020.gadā – 5973,116, t.i., šajos gados pati atbildētāja ir deklarējusi CO_2 emisijas samazinājuma neizpildi. No atbildētājas fondam iesniegtā monitoringa pārskata par 2016. un 2017.gadu (*lietas 1.sēj. 89.-92., 93.-97.lapa*) izriet, ka 2016.gadā tCO_2 samazinājums ir 8996,707 un 2017.gadā - 9177,402, t.i., atbildētāja ir deklarējusi CO_2 emisijas samazinājuma izpildi.

Minētie atbildētājas monitoringa pārskati, kā arī fonda un ministrijas atzinumos fiksētā informācija nepārprotami pierāda, ka atbildētāja nav izpildījusi līgumu.

Ņemot vērā šos atbildētājas fondam iesniegtos monitoringa pārskatus, nav pamatots atbildētājas paskaidrojumos norādītais par to, ka tās rīcībā nav fondā iesniegto ikgadējo monitoringa pārskatu un secīgi atbildētāja nevar ne apstiprināt, ne arī noliegt lietā esošo (atstāstīto) informācijas par šajos pārskatos ietvertajām ziņām par CO_2 emisiju samazinājumu precizitāti un pareizību. Atbildētājai tika nodrošināta iespēja iepazīties ar lietas materiāliem un izteikt savus iebildumus pret tās pašas iesniegtajiem monitoringa pārskatiem un tajos norādītajām ziņām.

[8.4] Atbildētāja paskaidrojumos izteica neizpratni par to, ka monitoringa pārskats par 2014.gadu tika apstiprināts tikai 2018.gadā. Taču no lietas materiāliem izriet, ka fonds no 2014.gada 21.februāra līdz 2015.gada 18.jūnijam vairākas reizes lūdza atbildētāju iesniegt monitoringa pārskatu par 2014.gadu (*lietas 2.sēj. 36.-39.lapa*). 2015.gada 13.novembrī fonds informēja atbildētāju, ka monitoringa pārskats ir apstiprināts, bet projekta mērķis nav sasniegts. Fonds lūdza atbildētāju iesniegt plānu emisiju samazinājuma neatbilstības novēršanai (*lietas 2.sēj. 40.lapa*), uz ko tā atbildēja, ka neatbilstība ir saistīta ar to, ka 2014.gada jūlijā un augustā tā veica koģenerācijas stacijas otrās kārtas inženiertīklu izbūvi un saslēgšanu ar projekta inženiertīkliem, kā arī kopīga sanmezgla, kas atrodas SIA „Tukuma siltums" katlu mājā, rekonstrukcijas darbus, un neatbilstības novēršanai atbildētāja plāno vairāk nepieļaut līdzīga veida tehnoloģisko iekārtu dīkstāvi.

Tātad vispirms atbildētāja novēloti ir iesniegusi monitoringa pārskatu par 2014.gadu un pieteicēja to ir apstiprinājusi 2015.gada novembrī. Pēc tam 2018.gada 20.aprīlī atbildētāja lūdza fondu atļaut veikt korekcijas 2014. un 2015.gada monitoringa pārskatos, lai novērstu tajās konstatētās nepilnības un izpildītu līguma nosacījumus (*lietas 1.sēj. 98.lapa*). Atbildētāja norādīja, ka gan 2014., gan 2015.gada monitoringa pārskatos nav iekļauti saražotas elektroenerģijas apjomi. Fonds 2018.gada 23.augustā informēja atbildētāju, ka monitoringa pārskatu precizējumi, kurus atbildētāja ir iesniegusi 2018.gada 8.maijā, tika apstiprināti (*lietas 2.sēj. 74.lapa*). Līdz ar to 2018.gada augustā fonds apstiprināja monitoringa pārskatu precizējumus un šāda notikumu secība ir loģiska un atbildētājas bažas par to ir nepamatotas.

[8.5] Atbildētāja paskaidrojumos ir norādījusi, ka tās rīcībā nav fonda dokumentu, ar kuriem ir apstiprināti atbildētājas monitoringa pārskati, kā arī uzsvērusi, ka fonds atbilstoši noteikumu Nr.12 79., 80, 84. un 85.punktam nevarēja apstiprināt neatbilstošus monitoringa pārskatus, bet tam bija jāaprēķina konstatētās neatbilstības, par to jāinformē gan atbildētāja, gan arī atbildīgā iestāde.

Uz šiem atbildētājas argumentiem tiesa norāda, ka, pirmkārt, tie ir deklaratīvi un nav pamats, lai konstatētu līguma izpildi no atbildētājas puses. Otrkārt, lietas materiālos ir dokumenti, kas apstiprina monitoringa pārskatu iesniegšanu, saņemšanu fondā, kā arī fonda apstiprinājumu un pieteicējas minēto noteikumu Nr.12 normu ievērošanu. Atbildētājai bija iespēja ar tiem iepazīties un argumentēt, kāpēc tie nepierāda tajos esošās ziņas.

[8.5.1] Saskaņā ar noteikumu Nr.12 79. un 80.punktu finansējuma saņēmējs var saņemt starpposma maksājumu, ja izpildīti attiecīgie nosacījumi. Finansējuma saņēmējs var saņemt noslēguma maksājumu, ja izpildīti attiecīgie šajā punktā minētie nosacījumi, tajā skaitā, ja finansējuma saņēmējs iesniedzis fondā noslēguma maksājuma pieprasījumu, kā arī pievienojis darbu izpildi un to samaksu apliecinošus dokumentus, kas noteikti projekta līgumā; finansējuma saņēmējs iesniedzis fondā noslēguma pārskatu un fonds to ir apstiprinājis; finansējuma saņēmējs pievienojis noslēguma maksājuma pieprasījumā iekļauto attiecināmo izdevumu attaisnojošos dokumentus atbilstoši projekta līgumam; finansējuma saņēmējs ir pilnībā īstenojis projektā plānotās aktivitātes. No noteikumu Nr.12 84. un 85.punkta izriet, ka, ja fonds atbilstoši finansējuma saņēmēja iesniegtajam monitoringa pārskatam: pēc ceturtā monitoringa gada konstatē, ka projekta līgumā un projekta iesniegumā norādītais oglekļa dioksīda emisiju samazinājums gadā, salīdzinot ar monitoringa pārskatā norādīto oglekļa dioksīda emisiju samazinājumu, ņemot vērā šo noteikumu 83.punktā minētos nosacījumus, nav sasniegts, fonds 20 darbdienu laikā pēc monitoringa pārskata saņemšanas aprēķina neatbilstības apmēru (turpmāk – oglekļa dioksīda emisijas neatbilstība) par pilnu monitoringa gadu un rakstiski par to informē finansējuma saņēmēju; par iepriekšējo monitoringa gadu (izņemot pēdējo monitoringa gadu) konstatē, ka projekta līgumā un projekta iesniegumā norādītais oglekļa dioksīda emisiju samazinājums gadā, salīdzinot ar monitoringa pārskatā norādīto oglekļa dioksīda emisiju samazinājumu, nav sasniegts, fonds 20 darbdienu laikā pēc monitoringa pārskata saņemšanas aprēķina oglekļa dioksīda emisijas neatbilstību un rakstiski par to informē finansējuma saņēmēju. Finansējuma saņēmējs 40 darbdienu laikā pēc šo noteikumu 84.punktā minētās informācijas saņemšanas par oglekļa dioksīda emisijas neatbilstības apmēru iesniedz fondā pasākumu plānu oglekļa dioksīda emisijas neatbilstības novēršanai (turpmāk – plāns). Ja finansējuma saņēmējs neiesniedz monitoringa pārskatu vai plānu šajos noteikumos minētajā termiņā, fonds aprēķina oglekļa dioksīda emisijas neatbilstību par attiecīgo monitoringa gadu un rakstiski par to informē finansējuma saņēmēju un atbildīgo iestādi.

No minētajām normām izriet, ka, ja fonds no monitoringa pārskatiem izsecina, ka nav sasniegts noteiktais CO_2 emisiju samazinājums, tas aprēķina neatbilstības apmēru par gadu un informē finansējuma saņēmēju. Savukārt finansējuma saņēmējam ir jāiesniedz fondā plānu neatbilstības novēršanai. Ja tas to nedara, fonds aprēķina neatbilstību un informē finansējuma saņēmēju un ministriju.

[8.5.2] No lietas materiāliem izriet, ka 2014.gada 10.maijā atbildētāja ir iesniegusi fondā monitoringa pārskatu par 2013.gadu (*lietas 1.sēj. 74.-78.lapa*) pēc fonda vairākiem atgādinājumiem 2014.gada 21.februārī u n 2014.gada 7.aprīlī (*lietas 2.sēj. 36. un 37.lapa*) . 2015.gada 23.jūlijā atbildētāja ir iesniegusi fondā monitoringa pārskatu par 2014.gadu (*lietas 1.sēj. 79.-83.lapa*) pēc fonda vairākiem atgādinājumiem 2015.gada 23.martā un 2015.gada 18.jūnijā (*lietas 2.sēj. 38.-39.lapa*). Fonds 2015.gada 13.novembrī informēja atbildētāju par to, ka pārskats ir apstiprināts, taču līgumā noteiktais mērķis nav sasniegts un atbilstības apmērs ir 671,3 tCO_2, kā arī atbilstoši noteikumu Nr.12 85.punktam lūdza izstrādāt un iesniegt fondā pasākumu plānu CO_2 emisiju samazinājuma neatbilstības novēršanai un iesniegt skaidrojumu par iemesliem, kādēļ 2014.gadā netika sasniegts projekta mērķis (*lietas 2.sēj. 40.lapa*). Kā jau tika minēts iepriekš, no atbildētājas 2015.gada 1.decembra vēstules izriet, ka tā ir saņēmusi fonda vēstuli par monitoringa pārskata apstiprināšanu un izskaidroja neatbilstības iemeslus (*lietas 2.sēj. 41.lapa*), proti, neatbilstība bija saistīta ar to, ka 2014.gada jūlijā un augustā tā veica koģenerācijas stacijas otrās kārtas inženiertīklu izbūvi un saslēgšanu ar projekta inženiertīkliem, kā arī kopīga sanmezgla, kas atrodas SIA „Tukuma siltums" katlu mājā, rekonstrukcijas darbus, un neatbilstības novēršanai atbildētāja plānoja vairāk nepieļaut līdzīga veida tehnoloģisko iekārtu dīkstāvi.

2016.gada 10.maijā atbildētāja ir iesniegusi fondā monitoringa pārskatu par 2015.gadu (*lietas 1.sēj. 84.-88.lapa*) pēc fonda atgādinājuma 2016.gada 24.martā (*lietas 2.sēj. 42.lapa*). 2016.gada 3.oktobrī fonds informēja atbildētāju par to, ka pārskats ir apstiprināts, taču līgumā noteiktais mērķis nav sasniegts un atbilstības apmērs ir 567,188 tCO_2, kā arī atbilstoši noteikumu Nr.12 84. un 85.punktam informēja atbildētāju par to, ka fonds, konstatējot minēto neatbilstību, to aprēķina, informē atbildētāju un ministriju, un ministrija pieņem lēmumu par projektam izmaksāto finanšu instrumenta līdzekļu atzīšanu par neattiecināmiem un finanšu instrumenta līdzekļu atgūšanu projekta līgumā noteiktajā kārtībā (*lietas 2.sēj. 43.lapa*) . 2017.gada 12.janvārī atbildētāja ir iesniegusi fondā monitoringa pārskatu par 2016.gadu (*lietas 1.sēj. 89.-92.lapa*) . 2017.gada 10.februārī fonds informēja atbildētāju par to, ka pārskats ir apstiprināts, konstatējot, ka samazinājums tCO_2 atbilst līgumā noteiktajam (*lietas 2.sēj. 44.lapa*) . 2018.gada 24.janvārī atbildētāja ir iesniegusi fondā monitoringa pārskatu par 2017.gadu (*lietas 1.sēj. 93.-98.lapa*), 2018.gada 13.martā fonds informēja atbildētāju par to, ka pārskats ir apstiprināts, konstatējot, ka samazinājums tCO_2 atbilst līgumā noteiktajam (*lietas 2.sēj. 55.lapa*).

2018.gada 12.jūnijā fonds informēja atbildētāju, ka tā nav sasniegusi vidējo CO_2 emisiju samazinājumu monitoringa periodā un lūdza pieņemt lēmumu atmaksāt finansējumu proporcionāli neizpildei vai realizēt pasākumus un pagarināt monitoringa periodu vēl par trim gadiem, pēc kuriem projekta rezultātus vērtēs par pieciem labākajiem gadiem.

Precizētos monitoringa pārskatus par 2014. un 2015.gadu atbildētāja ir iesniegusi fondā 2018.gada 8.maijā (*lietas 2.sēj. 57.-72.lapa*). Fonds 2018.gada 23.augustā informēja atbildētāju, ka monitoringa pārskatu precizējumi, kurus atbildētāja ir iesniegusi 2018.gada 8.maijā, tika apstiprināti, kā arī norādīja, ka līgumā noteiktais mērķis nav sasniegts un lūdza pieņemt lēmumu atmaksāt finansējumu proporcionāli neizpildei vai realizēt pasākumus un pagarināt monitoringa periodu vēl par trim gadiem, pēc kuriem projekta rezultātus vērtēs par pieciem labākajiem gadiem (*lietas 2.sēj. 74.lapa*).

2019.gada 28.janvārī atbildētāja ir iesniegusi fondā monitoringa pārskatu par 2018.gadu (*lietas 1.sēj. 99.-103.lapa*). Fonds 2019.gada 4.februārī informēja atbildētāju par to, ka pārskats ir apstiprināts, taču līgumā noteiktais mērķis nav sasniegts un neatbilstības apmērs ir 1229,329 tCO_2 (*lietas 2.sēj. 75.lapa*).

2020.gada 17.februārī atbildētāja ir iesniegusi fondā monitoringa pārskatu par 2019.gadu (*lietas 2.sēj. 78.-79.lapa*). Fonds 2020.gada 2.jūnijā lūdza atbildētāju iesniegt papildu informāciju par pārdotās siltumenerģijas un elektroenerģijas apjomu 2018. un 2019.gadā un uzskaites dokumentus (*lietas 2.sēj. 80.lapa*). 2020.gada 8.jūnijā atbildētāja iesniedza pārdotās siltumenerģijas uzskaites un aprēķina metodiku par 2018.-2019.gadu (*lietas 1.sēj. 110.lapa*) . 2020.gada 29.jūlijā fonds lūdza atbildētāju iesniegt pārdotās siltumenerģijas uzskaites un aprēķina metodiku par 2015.-2019.gadu (*lietas 1.sēj. 104.lapa*).

2020.gada 21.septembrī atbildētāja atkārtoti ir iesniegusi fondā monitoringa pārskatu par 2019.gadu (*lietas 1.sēj. 181.-185.lapa*), kuru fonds ir apstiprinājis un par to informējis atbildētāju 2020.gada 20.oktobrī, norādot, ka līgumā noteiktais mērķis nav sasniegts un ir konstatējama neatbilstība tCO_2 (*lietas 2.sēj. 86.lapa*).

2021.gada 25.janvārī atbildētāja ir iesniegusi fondā monitoringa pārskatu par 2020.gadu (*lietas 1.sēj. 186.-190.lapa*). Fonds 2021.gada 10.februārī informēja atbildētāju par to, ka pārskats ir apstiprināts, taču līgumā noteiktais mērķis nav sasniegts un neatbilstības apmērs ir 2989,434 tCO_2 (*lietas 2.sēj. 88.lapa*).

[8.5.3] No minētā izriet, ka fonds, atbilstoši norādītajām normām, informēja atbildētāju par konstatētajām neatbilstībām, lūdza tās izskaidrot, norādīja, ka tai ir jāiesniedz neatbilstību novēršanas plāns, kā arī lūdza pieņemt lēmumu par monitoringa pārskata perioda pagarināšanu vai finansējuma atmaksu.

[9] Tālāk tiesa konstatē, ka atbildētājai pamatoti ir uzlikts pienākums atmaksāt saņemto finansējuma daļu 56 746,24 *euro* apmērā.

[9.1] Saskaņā ar noteikumu Nr.12 89.punktu, ja fonds pēc monitoringa perioda pēdējā monitoringa gada monitoringa pārskata konstatē, ka projekta līgumā un projekta iesniegumā norādītais CO_2 emisiju plānotais samazinājums gadā, salīdzinot ar monitoringa perioda monitoringa gadu vidējo CO_2 emisiju samazinājumu gadā, nav sasniegts, fonds aprēķina CO_2 emisijas neatbilstību un atgūstamo neattiecināmo līdzekļu apjomu saskaņā ar šo noteikumu 90.punktu un rakstiski par to informē finansējuma saņēmēju un atbildīgo iestādi. Atbildīgā iestāde, ievērojot šo noteikumu 90., 91. un 92.punktu, pieņem lēmumu par projektam izmaksāto finanšu instrumenta līdzekļu atzīšanu par neattiecināmiem un finanšu instrumenta līdzekļu atgūšanu. No noteikumu Nr.12 92.punkta izriet, ka ministrija, pieņemot lēmumu par projektam izmaksāto finanšu instrumenta līdzekļu atzīšanu par neattiecināmiem un finansējuma atgūšanu atbilstoši konstatētajai CO_2 emisijas neatbilstībai, ņem vērā CO_2 emisiju samazinājuma apjomu no papildu pasākumiem, kas veikti pēc projekta īstenošanas termiņa beigām, un finansējuma saņēmēja sniegto pamatoto informāciju par CO_2 emisijas samazinājumu, ja ir radušies iepriekš neparedzami vai no finansējuma saņēmēja gribas neatkarīgi ārēji apstākļi, kas ir ietekmējuši projekta līgumā un projekta iesniegumā noteikto rezultātu sasniegšanu.

Saskaņā ar līguma Vispārīgo noteikumu 7.1.4. un 7.1.5.apakšpunktu atbildīgā iestāde var pieprasīt finansējuma saņēmējam atmaksāt tam jau samaksāto atbalsta summu vai tās daļu, ja finansējuma saņēmējs nepilda līguma 4.1.punktā noteiktos pienākumus, vai ja finansējuma saņēmējs nepilda citas līguma saistības vai neievēro KPFI vadību regulējošos normatīvos aktus.

No minētā izriet fonda pienākums, konstatējot, ka CO_2 emisiju plānotais samazinājums gadā nav sasniegts, aprēķināt neatbilstību un atgūstamo neattiecināmo līdzekļu apjomu, kā arī ministrijas pienākums lemt par projektam izmaksāto finanšu instrumenta līdzekļu atzīšanu par neattiecināmiem un finanšu instrumenta līdzekļu atgūšanu, un atbildētājas pienākums atmaksāt attiecīgo finansējuma daļu.

No lietas materiāliem izriet, ka ministrija 2021.gada 30.jūnijā nosūtīja pieteicējai vēstuli Nr.9-10/6186, kurā norādīja, ka, pamatojoties uz noteikumu Nr.12 89.punktu, 90.2.apakšpunktu un 92.punktu, tā aicina līdz 2021.gada 31.jūlijam labprātīgi veikt līdzfinansējuma daļas 56 746,24 *euro* atmaksu (*lietas 1.sēj. 40.lapa*).

2021.gada 23.novembrī ministrija atkārtoti nosūtīja atbildētājai brīdinājuma vēstuli Nr.9-10/10238, kurā aicināja līdz 2021.gada 8.decembrim

labprātīgi veikt projektam izmaksātā līdzfinansējuma daļas 56 746,24 *euro* atmaksu un brīdināja atbildētāju, ka atmaksas nesaņemšanas gadījumā ministrija normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā vērsīsies tiesā par projekta ietvaros izmaksātā finansējuma daļas piedziņu (*lietas 1.sēj. 42.lapa*). Atbildētāja noteiktajā termiņā atmaksu nav veikusi.

Ņemot vērā minēto, tiesa konstatē, ka ir pamats uzlikt pienākumu atbildētājai atmaksāt fonda aprēķināto saņemtā finansējuma daļu 56 746,24 *euro* apmērā.

[9.2] Atbildētāja rakstveida paskaidrojumos norādīja, ka ministrijas ir pieņēmusi lēmumu par atbildētājas pienākumu atmaksāt saņemto finansējumu pirms 2021.gada 30.jūnija vēstules sastādīšanas, ar kuru atbildētāja tiek informēta par šāda lēmuma pieņemšanas faktu, bet atbildētājas rīcībā šāda ministrijas lēmuma nav.

Uz šo argumentu tiesa norāda, ka saskaņā ar ministrijas 2021.gada 21.aprīļa atzinumu – protokolu Nr./numurs C/ pieteicēja 2021.gada 30.jūnijā un 2021.gada 6.novembrī nosūtīja atbildētājai brīdinājuma vēstules, kuras satur tiesisku pamatojumu un norādi par atbildētājas pienākumu atbilstoši līguma noteikumiem veikt finansējuma atmaksu noteiktā termiņā. Tiesa piekrīt pieteicējai, ka iestādes lēmums, kas pieņemts, pamatojoties uz publisko tiesību līgumu nodibinātām publiski tiesiskajām attiecībām starp publisko tiesību subjektu un privātpersonu, nav aplūkojams kā patstāvīgs administratīvais akts, bet aplūkojams kā lēmums, kas pieņemts saistībā ar publisko tiesību līguma izpildi (*Senāta 2017.gada 10.aprīļa lēmums lietā Nr.SKA-959/2017*). Secīgi pieteicējai nebija rakstveidā jāpieņem atsevišķs lēmums par finansējuma atmaksu.

[9.3] Atbildētāja norādīja, ka pieteicēja pretēji noteikumu Nr.12 92.punktam neizvērtēja neparedzētu apstākļu ietekmi uz līgumisko saistību neizpildi - jau 2018.gadā iesniegtajā pasākumu plānā pieļauto neatbilstību novēršanai, gan arī tiesā iesniegtajos paskaidrojumos atbildētāja ir norādījusi uz nepārvaramas varas apstākļiem, kas attiecīgi mazinātu vai pat pilnībā izslēgtu atbildētājas pienākumu atmaksāt saņemto finansējumu. Uz minēto atbildētājas argumentu tiesa norāda turpmāk minēto.

No lietas materiāliem izriet, ka 2018.gadā tika uzsākts kriminālprocess, kurā ir iesaistīta atbildētāja, un kriminālprocesa ietvaros atbildētājas mantai ir uzlikts arests. Vispirms tiesa norāda, ka kriminālprocess nebija šķērslis saimnieciskās darbības veikšanai pēc tā uzsākšanas un aresta uzlikšanas atbildētājas mantai. Atbildētāja arī nepaskaidroja, kāpēc un kādā veidā uzsāktais kriminālprocess traucēja tai pildīt līguma nosacījumus un sasniegt tajā norādīto mērķi. Tās atsauce uz konkrēto kriminālprocesu ir deklaratīva. Turklāt līguma mērķis netika sasniegts jau 2014. un 2015.gadā, t.i., pirms kriminālprocesa uzsākšanas. Savukārt 2020.gada 3.augustā tā norādīja fondam, ka, neskatoties uz to, ka 2019./2020.gada apkures sezonā bija netipiski silti laikapstākļi, viens no sadarbības partneriem ir atteicies no siltumenerģijas iepirkšanas no atbildētājas un pret atbildētāju ir uzsākta tiesvedība, atbildētāja ir gatava nodrošināt atbilstību līgumā noteiktajiem mērķiem visu monitoringa periodu (*lietas 1.sēj. 104.lapa*). Proti, atbildētāja neuzskatīja tās vēstulē norādītos apstākļus par tādiem, kas traucēs tai sasniegt līgumā noteiktos rezultātus.

[10] Ņemot vērā visu iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka ir pamats pieteikuma apmierināšanai, konstatējot līguma neizpildi no atbildētājas puses, kā arī uzliekot pienākumu atbildētājai atmaksāt ministrijai saņemto finansējuma daļu 56 746,24 *euro* apmērā.

[11] Tā kā pieteikums ir apmierināms, saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu atbildētājai uzliekams pienākums atlīdzināt pieteicējai par pieteikumu samaksāto valsts nodevu 30 *euro*.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 246.-251.pantu, 256.[1]panta ceturto daļu un 289.-291.pantu, tiesa

nosprieda

apmierināt Klimata un enerģētikas ministrijas pieteikumu.

Konstatēt, ka SIA „Tukums DH" nav pareizi izpildījusi Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, SIA „Vides investīciju fonds" un SIA „Tukums DH" 2011.gada 21.septembra līgumu par projekta Nr.KPFI-12/21 „Biomasas koģenerācijas elektrostacijas uzstādīšana Tukumā, nodrošinot elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanu no atjaunojamajiem energoresursiem un samazinot oglekļa dioksīda emisiju" īstenošanu.

Uzlikt pienākumu SIA „Tukums DH" atmaksāt Klimata un enerģētikas ministrijai saņemto finansējuma daļu 56 746,24 *euro* apmērā.

Piespriest no SIA „Tukums DH" par labu Klimata un enerģētikas ministrijai (reģistrācijas numurs: 40900039891, juridiskā adrese: Maskavas iela 165, Rīga) Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas samaksāto valsts nodevu 30 *euro*.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese M.Romanova